

که عضویت در آن برای همه آزاد می‌باشد و مؤسسين یا شرکت باید برای تأمین قسمتی از سرمایه اولیه و یا افزایش سرمایه شرکت سهام آن را به عموم عرضه نمایند.

ب) شرکت تعاونی خاص: شرکتی است که عضویت در آن منحصراً برای گروهی خاص از قبیله: کارگران، کارمندان، کشاورزان، دانشجویان، ایثارگران، زنان، مشاغل خاص و نظایر اینها آزاد باشد، بدیهی است تعاونی موظف به پذیرش متقاضیان واجد شرایط بوده و از این نظر محدودیتی برای عضویت وجود ندارد.

تبصره ۱: در تابلوها و سربرگهای شرکتهای تعاونی ذکر عنوان «تعاونی» ضروری است و باید به طور خوانا ذکر شود.

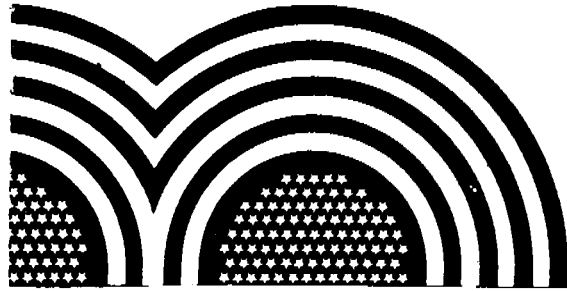
تبصره ۲: برای واحدهای صنعتی شهرستانها و برای هر واحد کارمندی و کارگری فقط یک شرکت تعاونی در هر موضوع فعالیت تشکیل می‌شود.

تبصره ۳: شرکتهای تعاونی با بیش از ۵۰۰ عضو و اتحادیه‌هایی که تعداد اعضای تعاونیهای عضو آنها مجموعاً بیش از ۲۰۰۰ عضو باشد، «تعاونی بزرگ» محسوب می‌شوند.

ماده ۳: تعداد اعضای شرکتهای تعاونی براساس طرح پیشنهادی و با نظر اداره کل تعاون استان به گونه‌ای تعیین می‌شود که طرح مورد نظر دارای توجیه اقتصادی قابل قبول باشد، ولی در هر صورت تعداد اعضا نباید از ۷ نفر کمتر باشد.

تبصره ۱: حداقل تعداد اعضاء در شرکتهای تعاونی عام ۵۰۰ عضو خواهد بود.

تبصره ۲: حداقل تعداد اعضاء در شرکتهای تعاونی اشتغالزا که به منظور

دستورالعمل جدید تشکیل تعاونیها*

اداره کل تعاون استان

سلام علیکم

به منظور تسهیل در امر تشکیل و توسعه تعاونیها، به پیوست دستورالعمل جدید تشکیل تعاونیها جهت اطلاع و اقدام ابلاغ می‌گردد.

ضمناً دستورالعمل قبلی تشکیل شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی و آیین نامه مواد ۶ و ۲۰ مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۶ شورای معاونان وزارت تعاون و متمم شماره ۵/۵۳۷۸ مورخ ۷۴/۵/۱۱ و ۵/۹۶۸۹ مورخ ۷۵/۸/۱۲ آیین نامه مواد ۶ و ۲۰ و بخشنامه‌های شماره ۱/۶۶۹۴ مورخ ۷۳/۱۲/۸ و شماره ۵/۲۴۸۵ مورخ ۷۴/۳/۹ و شماره ۵/۴۹۶۲ مورخ ۷۴/۵/۸، ۵/۵۳۷۸ مورخ ۷۴/۵/۱۱ و شماره ۵/۵۲۷۰ مورخ ۷۴/۶/۲۵ و شماره ۵/۱۵۹۶۱ مورخ ۷۴/۱۱/۲۳ و شماره ۵/۱۵۰۰۱ مورخ ۷۴/۱۲/۲۶ و شماره ۵/۳۷۲۱ مورخ ۷۶/۵/۸ از تاریخ اجرای این دستورالعمل کان لم یکن اعلام می‌گردد.

مرتضی حاجی وزیر تعاون

الف- کلیات

ماده ۱: شرکتهای تعاونی به لحاظ نوع فعالیت به دو دسته تقسیم می‌شوند:

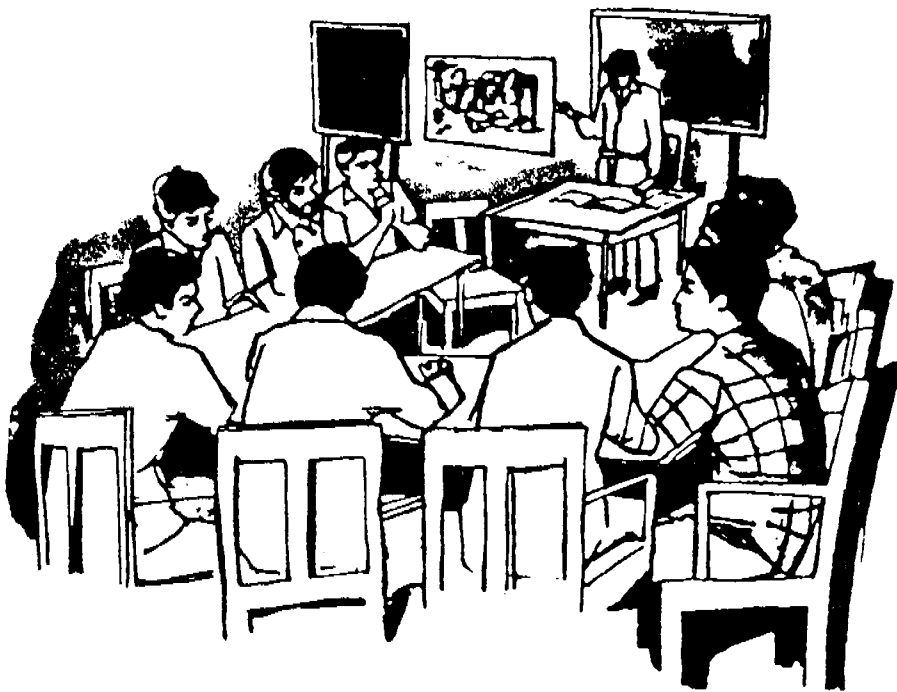
الف) شرکت تعاونی تولید: شرکتی است که به منظور اشتغال اعضاء در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می‌نماید.

ب) شرکت تعاونی توزیع: شرکتی است که در امور مربوط به تهیه و توزیع کالا، مسکن، خدمات و سایر نیازمندیهای اعضاء فعالیت می‌نماید.

تبصره: در شرکت تعاونی، تعدد موضوع فعالیت با ارائه طرح پیشنهادی مجاز است.

ماده ۲: شرکتهای تعاونی به لحاظ عضویت به دو دسته تقسیم می‌شوند.

الف) شرکت تعاونی عام: شرکتی است

ب - مراحل تشکیل تعاونیا

۱- برای تشکیل تعاونی، هیأت موسس متشکل از متقاضیان حائز شرایط قانونی، نسبت به تهیه طرح پیشنهادی و تنظیم اساسنامه منطبق بر قانون بخش تعاونی، دعوت به عضویت افراد واجد شرایط و تشکیل اولین مجمع عمومی عادی جهت تصویب اساسنامه و تعیین هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان و سایر وظایف مجمع عمومی عادی اقدام می‌نماید.

تبصره: مؤسسين تعاونی باید با قوانین و مقررات تعاونیا آشنایی کافی داشته باشند و در صورت نیاز در کلاسهای آموزشی یکروزه که اداره کل تعاون استان تعیین می‌کند و زمان تشکیل آن حداکثر یک هفته از تاریخ تسلیم تقاضا خواهد بود شرکت نمایند.

۲- هیأت مؤسس در طرح پیشنهادی، ضرورت تأسیس تعاونی و ارائه دلایل توجیهی مبنی بر تناسب هدفهای تشکیل تعاونی با هدفها و برنامه‌های مصوب جمهوری اسلامی ایران با ذکر میزان سرمایه ثابت و در گردش مورد نیاز طرح،

شرکتهای تعاونی با اعضای کمتر از ۲۰ نفر تا ۱۵ درصد و برای بالاتر از آن تا ۷ درصد کل سهام تعیین می‌گردد.

ماده ۶: اتحادیه تعاونی با عضویت شرکتها و تعاونیهای داوطلب و با حداقل ۷ عضو که دارای موضوع فعالیت واحد باشند در سطح شهرستان یا استان تشکیل می‌شوند.

تبصره ۱: شرکتهای تعاونی و اتحادیه های استانی می‌توانند نسبت به تشکیل اتحادیه مرکزی اقدام نمایند.

تبصره ۲: هر شرکت تعاونی می‌تواند فقط عضو یک اتحادیه شهرستانی، استانی و یا مرکزی باشد، در هر حال عضویت در بیش از یک اتحادیه، برای شرکت تعاونی با تعدد موضوع فعالیت بلامانع است.

تبصره ۳: تشکیل اتحادیه مرکزی با مجوز وزارت تعاون خواهد بود.

تبصره ۴: اعضای هیأت مدیره اتحادیه از نمایندگان تعاونیهای عضو و به عنوان شخص حقیقی و اعضای هیأت بازرسی اتحادیه از نمایندگان تعاونیهای عضو و یا سایرین تعیین می‌شوند.

ایجاد اشتغال برای اعضاء تشکیل می‌شوند، معادل فرصتهای شغلی پیش بینی شده در طرح پیشنهادی خواهد بود. ترکیب تخصص و مهارت اعضاء باید به گونه‌ای باشد که اجرای طرح را با استفاده از نیروی کار و مهارت اعضاء میسر نماید. **تبصره ۳:** حداقل تعداد اعضاء در شرکتهای تعاونی مصرف ۲۵۰ نفر خواهد بود.

تبصره ۴: حداکثر تعداد اعضاء در شرکتهای تعاونی مسکن ۵۰۰ نفر خواهد بود که با خروج هر عضو، ورود عضو جدید تا سقف ۵۰۰ نفر بلامانع است.

ماده ۴: حداقل سرمایه اولیه در شرکتهای تعاونی عام و خاص به ترتیب ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال و ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال تعیین می‌گردد. بدیهی است هر تعاونی وقتی تشکیل و ثبت می‌شود که حداقل یک سوم سرمایه آن تادیه و چنانچه به صورت نقدی و جنسی باشد تقویم و تسلیم شده باشد.

تبصره ۱: حداقل ارزش اسمی هر سهم در تعاونیهای عام یکصد هزار ریال و در تعاونیهای خاص سیصد هزار ریال تعیین می‌گردد. در تعاونیهای مسکن حداقل ارزش اسمی هر سهم شش میلیون ریال خواهد بود.

تبصره ۲: اعضاء تعاونی مکلفند مبلغ تعهد شده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اساسنامه که نباید از دو سال بیشتر باشد تادیه نمایند.

ماده ۵: تعداد سهم اعضاء در شرکتهای تعاونی مساوی است مگر مجمع عمومی عادی تعاونی تصویب نماید که برخی از اعضاء سهم بیشتری تادیه نمایند، در این صورت برای شرکتهایی که منبهد تشکیل می‌شوند، حداکثر میزان سهم هر عضو در

تعداد و مشخصات داوطلبان، قید میزان سهم لازم التادیه هر عضو، سوابق و مهارت‌های آنان در رشته فعالیت مورد نظر، نام شعبه صندوق تعاون برای افتتاح حسابهای تعاونی را ذکر نموده و با معرفی نماینده تام الاختیار (طبق فرم شماره ۱) به اداره کل/ اداره تعاونی ارائه نماید.

تبصره ۱: مدارکی که هیأت مؤسس بایستی ارائه نماید:

۱- تصویر شناسنامه و مدارک تحصیلی
۲- گواهی پایان خدمت نظام وظیفه عمومی یا معافیت.

۳- برگ عدم سوء پیشینه.
تبصره ۲: کارکنان رسمی و پیمانی دولت با ارائه گواهی یا حکم کارگزینی از بند ۲ و ۳ معافند.

۳- اداره کل/ اداره تعاون پس از وصول تقاضای تشکیل تعاونی و بررسی طرح پیشنهادی در مدت ۵ روز نظر مثبت یا منفی خود را به هیأت مؤسس اعلام و در صورت موافقت (طبق فرم شماره ۲) نمونه اساسنامه و فرمهای مورد نیاز را در اختیار نماینده هیأت مؤسس قرار خواهد داد.

۴- هیأت مؤسس پس از اخذ موافقتنامه تشکیل باید اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - دریافت مجوز فعالیت در موضوع طرح پیشنهادی از مراجع ذیربط (در صورت نیاز به مجوز فعالیت) به نام اعضای هیأت مؤسس تعاونی در شرف تأسیس.

ب - تدوین اساسنامه پیشنهادی.

ج - افتتاح حساب به نام «تعاونی در شرف تأسیس» در صندوق تعاون.

د - دعوت از افراد واجد شرایط عضویت ضمن اعلام خلاصه‌ای از کلیات طرح و اساسنامه پیشنهادی، شرایط عضویت و

مهلت پذیرش تقاضای عضویت، شماره و مشخصات حساب افتتاح شده و مبلغ لازم التادیه هر یک از اعضا و ذکر نحوه صدور آگهی‌های بعدی تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی.

ه - بررسی شرایط داوطلبان و پذیرش واجدین شرایط عضویت و دریافت گواهی واریز وجه لازم التادیه سهام آنها و صدور برگ اجازه ورود به جلسه اولین مجمع عمومی عادی.

و - ارزیابی آورده‌های غیر نقدی داوطلبان عضویت که متناسب و مورد نیاز طرح باشد، توسط کارشناس رسمی دادگستری و با انجام تشریفات قانونی لازم.

ز - انتشار آگهی دعوت اولین مجمع عمومی عادی (طبق فرم شماره ۳) با رعایت فاصله زمانی حداقل ۱۵ روز از تاریخ انتشار آگهی دعوت با تاریخ تشکیل مجمع.

ح - ثبت نام نامزدهای تصدی سمتهای هیأت مدیره و بازرسی و بررسی شرایط احراز کسانی که ظرف مهلت مقرر مدارک خود را تحویل داده‌اند. (با توجه به دستورالعمل چگونگی احراز صلاحیت کاندیدها، مصوب انجمن نظارت بر انتخابات تعاونیها)

ع - ارسال یک نسخه از آگهی دعوت به منظور درخواست از اداره کل/ اداره تعاون جهت معرفی ناظر در اولین مجمع عمومی عادی.

ف - سایر اقدامات مربوط به برگزاری اولین مجمع عمومی عادی (طبق فرم شماره ۴) تا انتخاب هیأت رئیسه مجمع (رئیس، منشی و دو ناظر) از قبیل اخذ ورقه ورود به جلسه مجمع از داوطلبان و تکمیل فهرست اسامی حاضرین همراه با امضای آنان که باید تحویل هیأت رئیسه شود.

تبصره: در شرکت‌های تعاونی بزرگ، اعضای هیأت رئیسه مرکب از ۷ نفر (رئیس، نائب رئیس، منشی و چهار ناظر) خواهد بود.

۵- در مورد شرکت‌های تعاونی عام مجوز صدور موافقت نامه تشکیل و آگهی پذیرش عضو و فروش سهام با تأیید وزارت تعاون بوده و طبق فرم‌های شماره ۱۰ و ۱۱ عمل خواهد شد.

۶- داوطلبان عضویت در هیأت مدیره یا بازرسی تعاونیها علاوه بر شرایط قانونی عضویت در تعاونی باید مدارک زیر را حداکثر تا ۵ روز پس از صدور دعوتنامه تشکیل اولین مجمع عمومی عادی به هیأت مؤسس تحویل نمایند:

الف - تقاضای عضویت در هیأت مدیره یا بازرسی.

ب - گواهی پایان خدمت نظام وظیفه عمومی یا معافیت.

ج - برگ عدم سوء پیشینه.

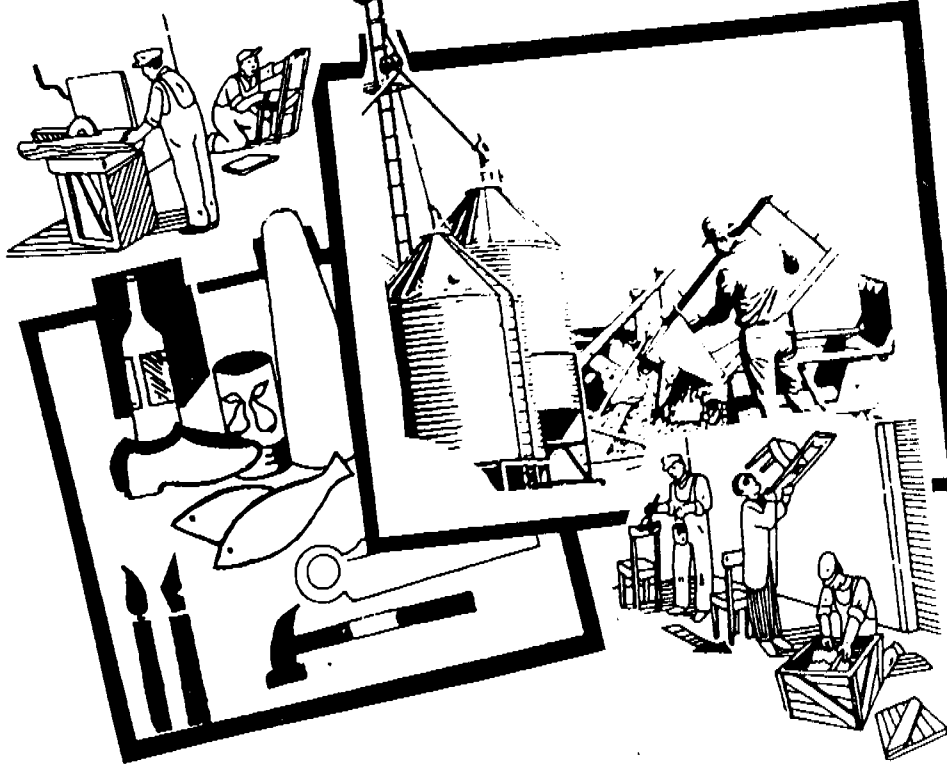
د - آخرین مدرک تحصیلی و گواهی سوابق تجربی یا آموزشی که دلالت بر توانایی داوطلب بر اداره تعاونی باشد.

تبصره ۱: اشخاصی که نتوانند تا یک روز قبل از اخذ رأی، گواهی عدم سوء پیشینه خود را ارائه نمایند از نامزدی سمتهای یاد شده منصرف تلقی می‌شوند.

تبصره ۲: هیأت مؤسس می‌تواند در صورت وجود مدارک مستند دائر بر عدم صلاحیت داوطلبان (بند ۵۶ ماده ۲۸ قانون بخش تعاونی) از اداره کل تعاون استعلام و نتیجه را اعلام خواهد کرد.

تبصره ۳: در مواردی که هر یک از اعضای هیأت مدیره و بازرسی، نماینده شخص حقوقی باشند وی باید شرایط احراز مذکور را داشته باشد.

۷- کارکنان دولت نمی‌توانند تصدی

وکالت می‌دهد تا تشریفات قانونی ثبت
تعاونی را انجام دهد.

تبصره ۱: مدیر عامل باید حائز شرایط
ماده ۲۸ قانون بخش تعاونی باشد و مدارک
موضوع بند ۶ این دستورالعمل را تحویل
هیأت مدیره نماید.

تبصره ۲: در صورتی که هر یک از اعضاء
نسبت به مراحل تشکیل تعاونی معترض
باشد ظرف مدت دو روز مراتب را کتبیاً به
اداره کل / اداره تعاون اعلام نماید. اداره کل
/ اداره تعاون موظف است طبق قوانین و
مقررات مربوطه ظرف سه روز به موضوع
رسیدگی و نتیجه را برای اجرا اعلام نماید.

۱۲- اعضاء هیأت مدیره، بازرس یا
بازرسان و مدیرعامل قبل از ثبت تعاونی
موظف به طی دوره‌های آموزشی مربوطه
خواهند بود.

۱۳- جهت تکمیل پرونده، فهرست اسامی
و مشخصات اعضاء هیأت مدیره، مدیر
عامل، بازرس یا بازرسان و کلیه اعضاء
(طبق فرم شماره ۷) تنظیم و به اداره کل /
اداره تعاون تحویل می‌گردد.

۱۴- مدارک لازم ظرف مدت ۵ روز از
طریق اداره کل / اداره تعاون (طبق فرم
شماره ۸) به اداره ثبت شرکتها ارسال
می‌شود. اداره کل / اداره تعاون پس از انجام
اقدامات اداره ثبت شرکتها و صدور آگهی
تأسیس، نسبت به صدور پروانه تأسیس
تعاونی (طبق فرم شماره ۹) اقدام خواهد
نمود. در هر حال نظارت، حسابرسی و
رسیدگی به شکایات و سایر اقدامات پس از
تأسیس تعاونی به عهده اداره کل / اداره
تعاون خواهد بود.

* در دستورالعمل جدید تشکیل شرکتهای تعاونی ۱۱
فرم به صورت ضمیمه انتشار یافته است که علاقمندان
می‌توانند آنها را از حوزه ستادی وزارت تعاون و با ادارات
کل تعاون استانها دریافت نمایند.

رئیس و منشی و صفحه آخر اساسنامه به
امضای هیأت رئیسه می‌رسد. بدیهی است
تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو
سوم اعضاء اولین مجمع عمومی عادی
خواهد بود.

تبصره ۳: اعضایی که با مصوبه اولین
جلسه عمومی عادی در مورد اساسنامه
موافقت نداشته باشند، می‌توانند در همان
جلسه تقاضای عضویت خود را پس
بگیرند. در این صورت هیأت مدیره بلافاصله
پس از ثبت تعاونی مکلف به باز پرداخت
وجه واریزی سهام آنان خواهد بود.

۱۰- پس از انتخاب هیأت مدیره، وظایف
هیأت مؤسس به پایان رسیده و هیأت
رئیسه مجمع ضمن تنظیم صورت جلسه،
کلیه مدارک مربوطه به برگزاری مجمع را که
به امضای آنان رسیده است به هیأت مدیره
تحویل می‌دهد.

۱۱- هیأت مدیره در اولین جلسه خود
(طبق فرم شماره ۶) رئیس، نائب رئیس،
منشی، مدیرعامل و صاحبان امضای
مجاز را انتخاب و به یکی از اعضاء هیأت
مدیره یا مدیرعامل با حق توکیل به غیر

هیأت مدیره و مدیرعاملی شرکتهای
تعاونی را بپذیرند مگر در تعاونیهای خاص
کارکنان ادارات و سازمانهای دولتی که در
آن شاغل باشند، کارکنان بازنشسته
مشمول این بند نمی‌شوند.

۸- هیأت مؤسس هنگام تشکیل اولین
مجمع عمومی عادی، ورقه ورود به جلسه
را از داوطلبان عضویت اخذ نموده و اسامی
حاضرین را (طبق فرم شماره ۵) با امضای
آنان تکمیل و پس از انتخاب هیأت رئیسه
مجمع (رئیس، منشی و دو ناظر) برای
اعمال کنترل در اختیار آنان قرار می‌دهد.

تبصره ۴: در صورت عدم امکان حضور هر
یک از اعضاء، عضو می‌تواند وکیل یا
نماینده تام الاختیار خود را کتبیاً برای
حضور در مجمع به هیأت مؤسس معرفی
نماید. در هر حال یک نفر نمی‌تواند همزمان
وکالت یا نمایندگی بیش از یک عضو (در
تعاونیهای بزرگ ۲ عضو) را عهده دار
باشد.

۹- با تصویب اساسنامه در اولین مجمع
عمومی عادی، ذیل صفحات آن به امضای